

El temible Kalàixnikov trontolla

La història del llegendari fusell Kalàixnikov és una història tacada de sang, però, sobretot, és el relat d'un gran èxit comercial. Es calcula que al món hi ha més de cent milions d'unitats del model AK47, una xifra que significa el 80% del total de fusells d'assalt. Es tracta, sens dubte, de l'arma més popular del planeta, usada pels exèrcits de més d'una cinquantena de països i preferit per la majoria de grups rebels, com també per un gran nombre d'organitzacions terroristes. Aquest fusell, creat per Mikhaïl Kalàixnikov el 1947, esdevingué, a més, tota una icona dels anys més forts de la Unió Soviètica.

És per això que la notícia que l'empresa estatal Ijmaix, productora del Kalàixnikov, podria trobar-se en perill de desaparèixer ha causat un notable enrenou a Rússia, no tan sols perquè es tracta del fabricant d'armes més important del país, sinó també per la càrrega simbòlica que arrossega aquesta empresa, fundada el 1807 pel tsar Alexandre I. A més a més, cal tenir en compte que fins ara el sector armamentístic ha estat l'únic sector

L'empresa russa que produeix el popular fusell Kalàixnikov, utilitzat pels exèrcits de més de cinquanta països arreu del món, es troba en perill de fer fallida. La caiguda de les exportacions, però sobretot la falsificació, amenacen una fàbrica creada ara fa 200 anys.

de la indústria manufacturera russa considerat competitiu als mercats internacionals i que, juntament amb la producció d'hidrocarburs, ha permès que el govern rus es mostrés fort davant la crisi econòmica.

Sigui com vulgui, el diari *Pravda* informava recentment que el Tribunal d'Arbitratge d'Udmúrtia, una república dels Urals, amb seu a la capital, Ijevsk, ha acceptat una petició d'un empresari local que demana la declaració de fallida d'Ijmaix i que li sigui reconegut un deute de més de 200.000 dòlars. Si el jutge accepta la petició, Ijmaix es trobaria obligat a presentar un pla de reestructuració que podria incloure, fins i tot, el tancament de

la fàbrica. La notícia, tanmateix, no és pas exempta de polèmica, sobretot perquè el demandant és Andrei Markin, una figura política amb una dubtosa reputació a la zona, que ha estat relacionat amb el crim organitzat. Markin, de fet, és el cap regional del Partit Liberal Democràtic de Rússia, que lidera l'ultranacionalista Vladímir Jirinovski. El candidat d'aquest partit a les eleccions al parlament rus que es van fer el juny del 2007 fou Andrei Lugovoi, a hores d'ara reclamat per la policia britànica amb relació a l'assassinat de l'ex-membre dels serveis secrets russos Aleksandr Litvinenko, perpetrat a Londres el novembre del 2006.

Vodka, sucre i fusells

Els problemes que travessa el sector armamentístic rus no són nous. L'empresa Molot, situada a la regió de Kirov, al centre de Rússia, que produeix armes petites, entre les quals el fusell Kalàixnikov, experimenta dificultats des de fa un temps, fins al punt que el mes d'abril proppassat va decidir de pagar els seus treballadors amb productes de primera necessitat en lloc de diners. Segons que assenyala aleshores el diari *Rússia Today*, almenys un 10% dels 5.000 treballadors d'aquesta empresa van acceptar de cobrar a base de sucre, oli, farina, pasta i carn enllaunada, entre més

Mikhaïl Kalàixnikov, amb el vodka que porta el seu nom.

productes, per bé que tot plegat no arribava a cobrir ni una cinquena part del sou mitjà. D'una altra banda, es produeix la circumstància que l'any 2004 el nom de Kalàixnikov va entrar al mercat dels productes de primera necessitat. L'inventor del popular fusell va donar el seu consentiment a un fabricant de Sant Petersburg per batejar amb el seu nom una marca de vodka, una beguda imprescindible a la societat russa. A la presentació d'aquesta marca, Kalàixnikov va mostrar-se convençut que el nou vodka contribuiria a difondre el "bon nom" del seu fusell.

Caiguda de les vendes. Un dels principals motius que expliquen les dificultats que travessa l'empresa fabricant del Kalàixnikov és el descens de les exportacions. Segons el setmanari alemany *Der Spiegel*, l'any 2007 els russos van vendre armes a l'estranger per un valor de 7.400 milions d'euros, mentre que l'any següent només van arribar a 2.400 milions. Fins i tot, una de les plantes de producció d'Ijmaix ha hagut d'aturar la fabricació d'armes com a resultat de la manca de comandes fetes pel govern. En aquest sentit, el diari rus *Gazeta* assegurava que nombroses empreses del sector armamentístic havien demanat, sense èxit, un ajut de l'estat per tal de fer front a la crisi econòmica.

Ara bé, en el cas del Kalàixnikov, el principal problema han estat les falsificacions. Així, l'empresa estatal Rosoboronexport, que s'ocupa de distribuir les armes russes als mercats internacionals, ha denunciat que almenys vuit països del món disposen de fàbriques que produeixen les seves pròpies versions del fusell Kalàixnikov sense pagar cap mena de llicència. Mikhaïl Kalàixnikov, que continua al capdavant del departament de disseny de nous productes d'Ijmaix, ha denunciat que "hi ha imitacions escampades arreu del món que no tenen la mateixa qualitat que els fusells fabricats a Rússia". Es tracta, tanmateix, d'un problema heretat del passat, perquè durant els anys de la Unió Soviètica l'estat atorgava de forma generosa llicències per a la fabricació del Kalàixnikov als països que li eren ideològicament afins. Rosoboronexport addueix ara que amb l'extinció del Pacte de Varsòvia les llicències atorgades per a la producció del popular fusell rus han deixat de ser vàlides. Però la realitat és que un cop desapareguda la Unió Soviètica els antics socis comercials han continuat fabricant el Kalàixnikov com si no hagués passat res i sense pagar ni un ruble als russos.

Per tot plegat, Rússia va demanar la col·laboració de les Nacions Unides per tal de lluitar contra les falsificacions i, fins i tot, el juny del 2006 Mikhaïl Kalàixnikov, com a representant de la delegació russa, va fer un discurs a la seu d'aquesta organització, a Nova

Mikhaïl Kalàixnikov mostra un dels fusells AK47 a Moscou, l'any 2007, en la celebració del 60è aniversari de la invenció d'aquesta arma.

York, en el context d'una conferència sobre el comerç il·legal d'armes lleugeres. Kalàixnikov va reconèixer que, dels cent milions de fusells –aproximadament– d'aquest tipus que hi ha al món, només una desena part han estat fabricats de forma legal. "Avui dia, més de cinquanta exèrcits de diversos països estan equipats amb diverses modificacions del meu fusell d'assalt. Voldria creure que es tracta d'una arma que sempre contribuirà a garantir la pau, la seguretat, l'honor i la justícia. Em satisfà que en alguns països els pares posin el nom de *Kalaix* als seus fills, com a símbol de llibertat i de lluita per la independència i la justícia. Però a la vegada em dol veure i saber que massa sovint les falsificacions, que porten el meu nom, acaben a mans de terroristes i de criminals", es queixava Kalàixnikov davant els assistents a la conferència.

Mikhaïl Kalàixnikov va néixer a Kuria, a la regió d'Altai, al sud de Rússia, el 1919, i era fill d'una família de camperols pobres. A 19 anys ja destacava com a inventor autodidàctic i, per això, va ingressar a l'Exèrcit Roig. L'any 1941, en plena Segona Guerra Mundial, mentre es recuperava de les ferides de guerra en un hospital, Kalàixnikov va arribar a la conclusió que a l'exèrcit soviètic li mancava un bon fusell automàtic. Durant els anys posteriors va treballar en diversos projectes, fins que el 1947 va completar el disseny de l'Avtomat Kalàixnikova, conegut com a AK47. Kalàixnikov, que avui dia és general retirat, diu que va crear el fusell més famós de la història per raons de patriotisme: "Vaig crear l'AK47 per protegir les fronteres del meu país", assegurava no fa gaire.

Xevi Camprubi